

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Čenj. svojim dopisnikom in naročnikom
:: vesele praznike in srečno novo leto! ::

Uredništvo in upravnništvo.

Božične misli.

Naš čolnic pogube otmimo!
Simon Gregorič.

Nismo sanjati, da bi slovenskega naroda in še posebno svoj položaj, v katerem živimo ob teh božastvenih dneh, slikali preveč z modroslovskega stališča, temveč mi hočemo odkrito povedati, kar nam je in kar nam mora biti pri srcu.

Lahko rečemo, da so nas veliki dogodki l. 1908 našli zelo majhne in popolnoma nepripravljene. Najstrastnejše deželnozborske volitve, kar jih je kdaj bilo, v februarju letos, ko nas je hotel klerikalni zmaj pogoltniti kar vse naenkrat, so odločile, da bode duh napredka in svobodomiselnosti tudi še zanaprej, ako bo le hotel, lahko zapihljal v deželni zbornici. Bali smo se že, da bo kranjska dežela za nedogledni čas pošiljala v deželni zbor same najgorečnejše pristase rimskega klerikalizma. Vspeh teh volitev je bil, da se nova volilna reforma v letošnjem poletju ni napravila po znanem dunajskem receptu.

Zivo so nam še pred očmi pretresljivi septemberski dnevi. Zgodovina bi morala začeti pisati o njih posebno poglavje. Mnogo se je storilo v kratki dobi treh mesecev za narodno probujo Slovencev, za osamosvojo na narodno-gospodarskem polju. Toda po našem mnenju se vse premalo. Pogrešamo intenzivnejšega, vsestransko dobro premišljenega in spretno začrtanega gospodarskega dela. Koliko besedičimo o slovenski trgovini, o slovenski industriji i. t. d., pa niti ne razmišljamo, kje in kako bi bilo bolje zastaviti svoje moči? Opaža se, da se sicer nekaj vidno boljše, vendar sistematično ne gre stvar naprej. Zdi se nam, kakor bi gradili stavbo od vrha dol. Pa zakaj vse to? Zato, ker nimamo nobene prave organizacije, nobene tako potrebne enotnosti, nobene delavnosti, nobene požrtvovalnosti, prav nič upogleda in mišljenja, pač pa čez glavo vse polno drugih neprikladnih lastnosti. Črv razjeda in gloda dalje in dalje...

Nič več si ne prikrivajmo! Narodno-napredna stranka na Kranjskem je na robu propada. Čitali smo zadnjič v novinah, da je ali hoče vse učiteljstvo izstopiti vsled znanih dogodkov v Ljubljani iz stranke. Tak korak bi bil za narodno-napredno stranko usodepoln. Edino vez, ki nas je dosedaj vezala z maso naroda na deželi, se odriva od sebe proč na korist ene ali dveh oseb. Govori se, da učiteljstvo na deželi že izvaja posledice: izogiba se narodnemu in gospodarskemu delu. Nezadovoljni pa postajajo tudi drugi stanovi, kolikor jih je še pod okriljem narodno-napredne stranke. Videli smo to pri zadnjih dopolnilnih deželnozborskih volitvah v Ljubljani v splošni kuriji. Razpok, katerih ni malo, je torej toliko, da jih sproti ni mogoče zamašiti.

Taktično zelo slab je bil sklep, da se je narodno-napredna stranka pri poslednjih splošnih volitvah nečastno umaknila z dežele v mesta. Prej tako zavedna Notranjska je danes — kakor se baha «Slovenec» — najtrdnjša opora klerikalizma. Izgubili smo na deželi vse kmečke mandate. Sedaj pridejo na vrsto mesta in trgi. Tudi tu, kakor nam vsem znano, ni treba mnogo umetnosti, da ne padejo kot zrela jabolka klerikalizmu v naročje.

Dolžnost naših brodarjev bi bila, da srečno pripeljejo razbiti čolnic v varno zavetje. Potem pa iti takoj na delo, da se reši, kar se še rešiti da. Popravila, če se sploh popraviti da, utegnejo biti zelo dragocena in temeljita. Najvišja inštanca, zaupniki iz cele dežele, naj sklenejo njega usodo. Zatorej naj bi se nemudoma sklical tak zaupen shod.

Kakor vse kaže, mora biti takrat korenit obračun glede notranje ustrojbe narodno-napredne stranke. Nehati se mora takoimenovana diktatura, častihlepnost in lov za mandati. Kako se vendar izvršuje program, katerega je lanako leto odobril in potrdil zaupni shod iz cele dežele. Kje je strankin davek, kje krajevni odbor, kje organizacija? Tako ne more iti dalje, sicer se zna zgoditi, da utonemo ali pa da nas denejo žive v grob. In pod klerikalno kuto ne gremo nikdar.

Naša želja bi bila, da gremo v boj za načela, za dobrobit, za svetinje milega nam slovenskega naroda. Živio, vztrajno delo in vsestranska požrtvovalnost! Vzkljije in zraste naj iz stranke narodna radikalnost z modernim, resnično naprednim, demokratičnim, svobodomiselnim in globoko premišljenim gospodarskim programom!

To razmišljajmo o letošnjih božičnih praznikih. Po novem letu pa čvrsto na delo, na delo! — S.

PODLISTEK.

Zajčji lov.

Zanimiv je lovski šport, zanimivi pa tudi dogodki, ki se pripetijo tuintam posameznim lovcem in katere ob danih prilikah kaj radi pripovedujejo. Osobito v zimskem času kaj radi pripovedujejo lovci na kmetih, sedeči ob gorkih pečeh, lovske pripovedke in tako kratije dolge zimske večere. Ker smatram tudi jaz ta čas takim pripovedkam za najprikladnejši, sem se odločil na tem prostoru navesti dogodek, ki se je pripetil našemu lovcu Jožkoti letošnjo jesen.

Jožkoti, možu majhne postave, širokih pleč, meščanskega obraza, katerega poteze izpričujeje, da je okusil že davno in precejšni del sladkosti te solzne doline, se je minolo jesen porodila misel, posvetiti svoj prosti čas lovskemu športu. Nekega dne kot nalašč se snide z najemnikom nekega večjega lova in porabivši to ugodno priliko, razloži temu svojo največjo boleat. Lovski najemnik je z veseljem obljubil Jožkoti, da ga povabi prihodnjo nedeljo na zajčji lov ter pripomni, da ga bode izvanredno veselilo, če se odzove njegovemu povabilu. Jožko, ves iznenaden, da je prišel brez vsake križeve poti do te prijazne ponudbe, je pričel s potrebnimi predpripravami, jela pa ga je mučiti misel, kje si izposoditi puško, torbo in dr., toda Jožko — kakor vse — je kmalu rešil tudi to pereče vprašanje. Ze prihodnjega dne sem ga vidil tekati po

mestnih ulicah in nositi različno orožje skupaj. Človek, kateremu Jožkotove namere niso bile znane in ki bi Jožkoti kot starega in dobrega sina Avstrije ne bil poznal, bi mislil, da je ta kak srbski ali črnogorski državljani, ki je dobil od pristojne vojaške oblasti poziv, naj se vrne nemudoma domov in prinese v obrambo domovini preteče nevarnosti od strani Avstrije — potrebno orožje seboj. Komur pa je znano, da je radi zadnjih dunajskih dijaških dogodkov postalo avstrijsko-italjansko razmerje naravnost sovražno, pa bi mislil, da jo je že udaril Lah preko avstrijskih mej, da jo seka že celo čez sv. Jošt proti Kranju, a Jožko pa, da hoče biti prvi za pungradskim ozidjem, odkoder bode pošiljal smrtonosne svinčenke preko Save približajočemu se sovražniku. To nenavadno lovsko oboroževanje dalo mi je povod, da sem prihodnjo nedeljo pričakoval na kraju, koder je bil določen lovski «rendezvous» Jožkoti. Tega točnost mi je bila itak znana in tako je tudi takrat prišel res ob napovedani uri. Že od daleč sem ga videl iti nenavadno trdih korakov, glava, ki jo je nosil drugače povešano, je držal danes pokoncu. Med tem je prišel na cilj in tu sem imel priliko opazovati njegovo lovsko opremo. Puška, ki ju je nosil po vojaško na rami, mu je gledala skoro za 1 m preko glave, njena oblika pa mi je pri prvem pogledu napravila vtis, da bi bil trdil za stavo, bila je najdena pri izkopavanju grobov v Lajhu in da si jo je izposodil naš Jožko v ljubljanskem muzeju. Torba je nosila znake Andrej Hoforjevih časov;

na klobuku gornještajerske oblike, na katerem se je nahajalo le nekaj malih madežev, kar izpričuje, da sta se z njim njegova mlada kužka tupatam nekoliko na nedostojen način poigrala, pa je nosil kukavično perje. Čevlje je imel za triglavsko pogorje zakovane, in bile so kamnite plošče po hodnikih, katerih pa slučajno ni veliko v našem mestu, v nevarnosti, da jih razbije. Sploh je bil Jožko oborožen in opremljen kakor le redkokdaj vidim v Meggendorferjevih listih kakega enakega lovca.

Vsled neugodnega vremena ni bila ta dan nič kaj posebno sreča mila. Naš Jožko je stal kakor skala na odkazanem mu prostoru in prisegel vsakemu zajcu, ki bi se mu približal, neizprosno smrt. Stal je celo dopoldne, a vidil ni nič. Proti 3. uri popoldne mu nasvetuje gonjač, naj izpremeni «stant» in se postavi na vzhodni strani — tik barja, kamor mora priti zajec, če ga le podijo psi v bližini. Jožko, poslušajoč nasvet starega in izkušenega lovca, izpremeni pozicijo. Komaj četrte ure na to zasliši pse, ki gonijo zajca vedno bližje v smeri proti njemu, gonjač kakih 100 korakov oddaljen zavpije naenkrat «varda», Jožko se ozre naokrog in zagleda, kako jo maha zajec urnih krač proti njemu, neposredno za njim pa psi, sedaj dvigne puško in že se je razlegal siloviti grom po gozdu. Tu naj bode povedano, da je tekel zajec v istem trenutku tik barja, ko je vstrelil Jožko, sploh pa zašel v tako stisko, odkoder ni imel drugam prostega izhoda kakor v bajer. Na desni strani je stal Jožko, na levi so tekli psi, od zadaj pa zopet psi

Zveza kmetijskih podružnic.

Vse se dandanes družijo in organizirajo po svojih močeh, ostali organizirani se spajajo med seboj v močnejše celote ali zveze, da so v stanu vspešno braniti stavljenosti si naloge ter zastopati one težnje in koristi organizacij, katere imajo pred očmi.

Tako imamo zveze kulturnih in izobraževalnih, bralnih in čitalničnih društev; imamo zveze, kjer so združena in koncentrirana gospodarska društva, posejilnice i. t. d. (Zveza slov. zadrug, Zadruga zveza); imamo zveze, katere zastopajo politična stremjenja slovenskega ljudstva.

Skratka: posamezni, razstreseni organizmi po deželi, bodisi teh ali onih stremljenj, načel, namenov se združijo v krepko obrambo stavljenosti si ciljev. Vedo namreč prav dobro, da le kompaktno združeni nekaj pomenijo ter vzbujajo respekt, nasprotno bi se na posamezne, desorganizirane skupine nihče ne oziral.

Kakor smo že rekli, težijo vsi se tako trdni, močni in življenja polni, tudi na popolnoma zdravi podlagi ustanovljeni in upravljani organizmi po skupnosti, centralizaciji sorodnih si stremljenj in načel.

Zato prav pogrešamo, da je ena prvih organizacij kmečkega stanu, to je naša podružnica kmetijske družbe v Ljubljani prepuščena popolnoma sama sebi — lahko bi rekli čisto desorganizirana.

Da nas kdo ne zavrne, češ, pretiravamo! Pomislimo. Zveza osrednjega odbora ali glavne družbe je razen običajnega letnega občnega zbora s podružnicami, popolnoma pretrgana. Če bi ne imeli v resnici strokovno in v gospodarskih vprašanjih dobro podkovanega ravnatelja, kateri se za kmečki stan v resnici tudi mnogo žrtvuje, bila bi c. kr. kmetijska družba samo na papirju, takorekoč pljus v vodo ali strel v zrak. Da ima družba med ljudstvom simpatij, zaslonbo, prištevamo zasluge z mirno vestjo g. ravnatelju in cesarskemu svetniku Pircu.

Dobro vemo in posebno povdarjamo, da kmetijska družba ni taka, kakršno bi si želel naš kmetovalec. Resnica je, da ima izmed vseh organizacij na Kranjskem največ gmotnih koristi od nje kmečki stan. Saj tako vemo, da se drugod samo obljubuje, ne stori pa nič!

Da bi pa družba z 8000 člani, obilico podružnic širom dežele in splošnimi simpatijami prebivalstva in kmečkega stanu še mnogo več koristila kmetu, še mnogo večje in boljše vspehe dosegla za kmeta, podajemo nasvet bralcem v pretres in razmišljanje.

Začeti bi se moralo gibanje, da se gorenjske kmetijske podružnice združijo v «zvezo gorenjskih kmetijskih podružnic». Istotako naj bi storile dolenjske, oziroma notranjske. Skratka, podružnice enih gospodarskih stremljenj skupaj v zvezo istih gospodarskih stremljenj. Na Gorenjskem treba pospeševati živinorejo, mlekarstvo, sadjarstvo, planinarstvo i. t. d., zato bi bilo nesmiselno se družiti z onimi višorodnih krajev. Te bi pa tvorile zopet svojo zvezo.

in gonjač. V istem trenutku, ko je dobil vsled velikega dima zopet jasni izpogled in ko se ozre po svoji žrtvi, zagleda zajca in pse v vodi. Meneč, da je zajca zadel tako močno, da ga je prekobil v vodo, si je dejal samprisedi: Takih strelcev pač malo. Med tem je stopil lovec k psom in tako sta ravno ob zadnjih zdihljivih izvlekle zajca iz vode, psom pa iz gobcev. Takoj, ko so v Jožkotovi bližini se nahajajoči lovci o tem njegovem prvem vspehu zvedeli, so mu prišli čestitat. Eden izmed teh lovcev pa je opazil Jožkotovo nenavadno blede lice in hudomušnež pripomni svojemu kolegi, da morda vest peče Jožkota, ker je vzel zajcu življenje, ali pa se je vstrašil puškinega poka.

Za ta dan je bil lov končan in Jožko se je v trdni zavesti, da ima bistro oko in ravnotako dobro puško, napotil domov; prihodnji dan pa se je napram marsikomu pobahal, kako dobro je pomeril in vstrelil zajca. Toda Jožkotovo veselje ni trajalo dolgo. Na prihodnjem lovu je povedal namreč najemnik svojim gostom, da je zajca, ki ga je Jožko dozdevno vstrelil, obdržal zase in, da ni našel na njem nikakih sledov sviber, pač pa je natančna preiskava dognala, da je bil zajec deloma zadavljen od psov, oziroma da je deloma vtonil. Jožko, ki je bil za svojo osebo še vedno trdnega prepričanja, da je vstrelil zajca, se je pridušil, da hoče danes na neovrgljiv način dokazati, zna li streljati ali ne, toda tudi takrat je Jožko obračal, njegov lovski tovariš, po imenu «Dolgobrki», pa je obrnil.

Dopoldne istega dne je imel Jožko smolo. Dasi

Vsaka podružnica bi imela svojega zastopnika v centraliziranem odboru, in sicer bi poslala moža, ki bi bil res vnet za napredek, ki bi tudi kaj razumel, ne pa slavnata figura za v koruzo.

Ta odbor bi se shajal k rednim mesečnim sestankom. V svoji evidenci bi imel predavanja za posamezne podružnice, skrbel bi za govornike, organiziral povsodi redne mesečne kmečke sestanke, kjer bi se govorilo o raznih kmetijskih panogah; gospodarji bi pravili svoje lastne izkušnje o vspehu umetnih gnojil, semenih, izkušnjah pri živinoreji, kar bi se objavilo v družbenem uradnem glasilu «Kmetovalcu». Koliko dragocenih izkušenj posameznih kmetov bi se tem potom rešilo pozabljivosti, katere bi prisle jako prav še nezkušenim.

Na takih kmečkih sestankih bi se vzelo v pretres delovanje glavnega odbora, dajalo mu direktive i. t. d.

Posebne važnosti bi bilo, da bi se določili na teh kmečkih sestankih kandidatje za odborniška mesta in sicer pristni, izkušeni in vneti kmetje iz okoliša. Pridobilo bi se tako člane, da bi se mnogoštevilno udeleževali glavnih občnih zborov, prisilili bi glavni odbor, da bi respektiral sklepe občnih zborov, ne pa kakor se dela doslej, da se ne vzamejo niti v pretres.

Bila bi pa skrajna potreba v glavnem odboru res odločnih, izkušenih, za javni blagor kmetov vnetih in nesebičnih mož.

Za božjo voljo, kakšen pa je naš glavni odbor kmetijske družbe? Vsakdo ve, da je eni strani kup graščakov in veleposestnikov, na drugi pa kup samih — no, c. kr. mož. Da pa c. kr. vladni mož ne more zastopati koristi kmeta po svojem srcu, tega ni treba posebej povdarjati. En sam oster pogled ali migljaj višjega mesta zadostuje in vsa korajža je v hlačah, ves pogum se razkadi v dim.

Da pa pride v bodoče kmet v kmetijsko družbo, katera le njemu spada, hočemo zastaviti vse sile in ne odnehati, dokler se to ne izvrši. Razmere se morajo korenito izpremeniti. Da bi ljubljanske srajce imele odločujoč vpliv, do tega ne sme nič več priti na glavnih zborih.

Kmetoma, posestnikom širom lepe Gorenjske, posebno pa še priporočamo kmeta prijaznemu učiteljstvu, da razširja misli, da propagira ideje za ustanovitev take zveze — katera, mimogrede bodi omenjeno, je po pravih kmetijske družbe dovoljena — da pride čimprej do ustanovitve «Zveze kmetijskih podružnic na Gorenjskem».

Podkvravski.

Slovinci, ne zablite družbe SV. CIRILA IN METODA!

mu je gonjač odkazal dober prostor, koder so se križala skoro vsa dotična gozdna pota in da so gonili psi vedno v njegovi bližini, videl vendar ni nič, na kar bi bil zamogel streljati; šele proti 2. uri popoldne je postajalo kratkočasneje. Postajališče Jožkota in ono njegovega lovskega tovariša «Dolgobrkega» je ločila le mala dolinica. Naenkrat se zaslišijo pasji glasovi, na to pa sledita dva zaporedna strela, ki jih je oddal njegov lovski tovariš «Dolgobrki» in takoj za tem je zagrmelo tudi na Jožkotovi strani, temu pa je sledilo ude pretresujoče zajčje jokanje. Jožko se je približal jokajočemu zajcu, odgnal od njega pse, toda zajec ni prenehal jokati. Jožko ga gladi, da bi vsaj za trenotek prenehal ta ganljivi glas, med tem pa premišljuje, kako bi ga končal brez nadaljnega strela. Neutolažljivo jokanje zajca privedla je še druge lovce na kraj nesreče, ki so povedali Jožkotu, naj udari zajca med ušesa, sicer da se ne bode kmalu konca. Jožko je ta nasvet izpolnil in tako spravil zajca v drugo deželo. Med tem dejanjem pa je njegov tovariš «Dolgobrki», ki je streljal zajca od zadaj in ki je bil trdega prepričanja, da je zadel zajca, tega iskal, ki je po drugem strelu le še polagoma odšel v grmovje v smeri proti Jožkotovemu «stantu», a ni ga našel. Jožko pa se je radoval nad svojo žrtvijo in pripovedoval gonjaču, da je streljal zajca, ki je pritekkel čisto od nasprotne strani, kakor pa je stal tovariš «Dolgobrki» in sicer od spredaj. Tovariš «Dolgobrki» pa je trdil venomer, da je zadel zajca in da ga mora najti za vsako ceno,

Gospodarski del. ■

□□□□

O novem starostnem zavarovanju.

Konec.

Ako se postavijo tem dajatvam zavarovancev nasproti dajatve blagajnice, se pride do naslednje slike:

2. Dajatve blagajnice rent za onemogle in starostnih rent.

Plačila blagajnice rent za onemogle in starostnih rent:

V letu zavarovanja	Starostne rente za samostojno pridobivajoče	Rente za onemogle in starostne rente za nesamostojno pridobivajoče in pomagajoče rodbinske ude	Glavnične odpravnine za vse zavarovance	Povračila prispevkov ob ženitvah	Upravni stroški (vključni državni prispevek dveh milijonov kron)	Skupaj	milijonov kron								
								1	2	3	4	5	6	7	8
1	1	1	1	1	1	1	1								
2	2	2	2	2	2	2	2								
3	3	3	3	3	3	3	3								
4	4	4	4	4	4	4	4								
5	5	5	5	5	5	5	5								
6	6	6	6	6	6	6	6								
7	7	7	7	7	7	7	7								
8	8	8	8	8	8	8	8								
9	9	9	9	9	9	9	9								
10	10	10	10	10	10	10	10								
15	15	15	15	15	15	15	15								
20	20	20	20	20	20	20	20								
30	30	30	30	30	30	30	30								
40	40	40	40	40	40	40	40								
50	50	50	50	50	50	50	50								
	166,8	166,8	26,0	4,5	120	304,8									

To pomenja, da kažejo stroški starostnih rent samostojnih oseb

po preteku petletnega roka čakanja, torej v šestem letu, začetno višino 3,2 milijonov, pa narastejo do desetega leta na 25,4 milijonov, da so v 30. letu dosegli višino 77,2 milijonov, in dospejo po 40. letu, v stanju stanovitnosti, na višino 95,5 milijonov kron.

K tem stroškom 95,5 milijonov kron bi prispevala država 33 milijonov kron, kakor se kaže iz računa, ki sledi nižje.

Delavci.

Rente za onemogle in starostne rente za delavce in pomagajoče rodbinske ude bodo terjale stroškov: V petem letu 3 milijone kron, potem

toda vse njegovo in drugih lovcev iskanje je bilo zaman. Temu je stvar postajala vedno bolj sumljiva in odločil se je natančno preiskati Jožkotovega zajca, kje je zadel, in res je dognal pozneje, da je zajec, katerega je navidezno vstrelil Jožko, njegov, kajti zadel je od zadaj ne pa od spredaj, kamor je Jožko, kakor je trdil sam, streljal. Pojašnjeval je slučaj tako, da je on zadel zajca, katerega pa so ranjenega tik pred Jožkotom vjeli psi, Jožko pa je, to videvši, oddal z namenom, da vsak tak sum odstrani, strel in tako prilastil žrtev sebi.

Po dolgem odmoru je imel pred kakimi 3 tedni zopet srečo viditi zajca in sicer se mu je slednji kakor pravijo lovci pripeljal v kočiji nasproti. V oddaljenosti kakih 30 korakov dvigne Jožko puško ter ustrelil, v istem trenutku pa je obstal zajec kakor okamenjen. Jožko ves vesel, da je imel njegov strel tako silen učinek, se je napotil proti zajcu, da ga pobere, toda smola je smola. Ko se približa Jožko zajcu, obrne mu ta, ki mu je bilo še vedno ljubše ležišče v gozdu, nego v Jožkotovemu želodcu, hrbet. Jožko, se nad to zajčjo predrznostjo pošteno maščevati hotel, dvigne puško, da izstrelji za zajcem še naboj druge puškine cevyke, a glej ga spaka, dasi je pritiskal na petelina s celim životom ter pri tem nudil sliko, kakor bi bil gonil mehove cerkvenih orgelj, se puška le ni hotela sprožiti. Jožko je bil mnenja, da mu je petelin zamrznil, a pozneje pa vidi, da sploh ni imel napetega in da je bil to edini vzrok, da zajcu ni odbil vsaj zadnjih dveh bedrev.

brzo naraščajoč na 45.7 milijonov kron v desetem letu, na 104 milijone kron v 20. letu in na 166.8 milijonov kron v stanju stanovitnosti po 40. letu. Od teh 166.8 milijonov kron mora plačati država 58.1 milijonov kron.

Zaostali.

Glavnična odpravnina za zaostale bo terjala že v prvem letu 1.8 milijona kron, v drugem letu 8.3 milijonov kron, potem naraščajoč v desetem letu 19.6 milijonov kron in v stanju stanovitnosti, po 40. letu, 26 milijonov kron.

Povračilo prispevkov ženskim zavarovalnicam, ako se poroče.

Stroški za to se pričenjajo z 1.9 milijona kron v petem letu in naraščajo do 4.5 milijonov kron v 30. letu, katera vsota se tudi v stanju stanovitnosti ne prekorači.

Upravni stroški,

h katerim prispeva država 2 milijona kron, se jemljejo z enakomerno 12 milijoni kron.

Skupni stroški zavarovanja onemoglih in starostnega zavarovanja

za delavce in samostojne osebe bodo potem znašali: v prvem letu 13.8 milijonov kron, v četrtem letu narastejo nekako na dvojni znesek, potem v desetem letu bodo narasli na 106.2 milijonov kron, v 20. letu na 206 milijonov kron, v 40. letu na 277 milijonov kron in utegnejo v stanju stanovitnosti znašati 305 milijonov kron. Te številke dajo oceniti narodno-gospodarski pomen starostnega zavarovanja in zavarovanja za onemoglost.

Obremenitev države.

Država prevzame stalno tekoč prispevek upravnih stroškov za dva milijona kron. Nadalje se bodo izplačevali k vsaki renti državni prispevek v znesku 90 K in končno rentni prispevki povodoma vojaškega službovanja.

Rentni prispevki se začnejo šele v petem letu. V prvih starih letih bodo znašali torej stroški za državo le dva milijona kron. Potem naraščajo počasi, tako da bodo v 10. letu potem, ko dobi moč zavarovanje, znašali državni prispevki za samostojne osebe 13.2 in za delavce 23.6 milijonov kron, v celem torej 36.8 milijonov kron. V 20. letu bodo terjali prispevki za samostojne 29 milijonov kron, za delavce 48.8 in prispevki v času vojaškega službovanja 0.1 milijona kron, v celem torej 77.9 milijonov kron. V 40. letu znašajo stroški za samostojne do 32.9, za delavce do 57.6, za tiste, ki so v vojaški službi do 1.1 milijona, v celem torej do 91.6 milijonov kron. V stanju stanovitnosti bi znašali stroški za samostojne 33 milijonov kron, za delavce 58.1, za vojaški službi zavezane osebe 5.4 milijonov kron, v celem torej 96.4 milijonov kron in v številni prispevek k upravnim stroškom 98.4 milijonov kron.

V okroglih številkah računano je torej pričakovati, da bo država po nekako 10 letih morala prispevati na leto 40 milijonov kron, po 20 letih 80 milijonov kron in v stanju stanovitnosti (po 40. letu) okroglo 100 milijonov kron.

K spredaj stoječim številkam je še pripomniti, da slone na zavarovalno-tehniških poizvedbah, ki morejo biti zanesljive le za določeno dobo časa, in da bo, kakor je pričakovati, število stavljenih zahtev do zavarovalnih dajatev v pričetku razmeroma majhno in da naraste šele s časom na polno višino. Osnutek ima torej namero, da se pred potekom 12 let pregleda ves zavarovalni načrt in eventualno uredi nanovo.

Vsekakor zagoneten slučaj

se je dogodil minuli četrtek v prijaznem mestecu Radovljica. Kakor blisk se je popoldne raznesla govorica, da se je ustrelil tajnik ondotne posojilnice, g. Dragotin Pohlina. Vsakomur, kdor je poznal nesrečnika, se je na prvi hip zdelo čudno in je zmajeval z rameni, češ, da je to neverjetno. In zakaj? Če si poznal Dragotina ali Karola Pohlina, katerega so njegovi prijatelji čestokrat nazivali za Marko Pohlina, boš pritrtil temu zmajevanju.

Rodom iz idiličnega Kranika, se je pokojnik po dovršenih študijah posvetil posojilništvu. Služil je nekaj let v Mariboru, Gorici, Kranju in poslednji čas v gorenjskem najnaprednejšem mestecu, Radovljici! Bil je vesten strokovnjak v svojem poklicu, dober tenorist, strasten lovec, izvrsten družabnik, a nesrečen — mož. Videl si ga vedno šetati se z njegovim psetom Valdijem. Z eno besedo rečeno: Bil je odkrit značaj, navdušen narodnjak in naprednjak. A rojenice mu niso bile mile, ker je padel — kakor bomo razvideli — v naročje njegove sedanje brezsrčne žene in njene santske tašče, po imenu Mallner. Njegova žena je silno domišljavo, eksotično bitje, ki je vedno tičalo v kriminal-romanah, njena mati, Pohlina tašča pa je pravcati tip neprenesljive, odurne tašče. Vrh tega je imela to suha, eksaltirana babnica — kar ni nobena tajnost — še intimno razmerje z nekim R. Takega človeka bi pa morala bojkotirati tudi vsaka dostojna človeška družba. Pohlina, ta blaga in mirna duša, je moral že dlje časa prenašati vse to gorje. Nerad je razkladal svojo srčno bol, le najintimnejšim svojim prijateljem je večkrat jokaje tožil o svoji nesreči. In trpel je, trpel...

Minuli četrtek dopoldne je bil v uradu — v posojilnici — vestno in marljivo opravljal svoj posel, ob pol dvanajstih je imel opravke pri radovljiški sodnji, ker je prevzel varuštvo pokojnega Karola Floriana otrok iz Kranja, šel domov opoldne kositi, sicer prav dobro razpoložen — kakor pravijo — po kosilu je slekel suknič in čevlje in se vlegel na divan, kjer je najbrže zadremal. Po eni uri popoldne pa se je raznesla po Radovljici pretresljiva vest, da se je Dragotin Pohlina ustrelil. Spal je na divanu slečen. Miza je od divana stala par korakov proč. Orožniki, ki stanujejo blizu poleg in so prvi došli na pozorišče, so našli Pohlina na obrazu ležečega na tleh poleg divana, zadetega v desno senco vodoravno. Samokres je ležal na mizi. Pripomnjeno bodi, da je bil Pohlina levičnik. Ustreljen pa je bil od desne strani.

Vsa Radovljica govori, da se Pohlina ni ustrelil. Vse okolnosti kažejo, kakor bomo videli, da ga je ustrelila najbrž njegova žena s sporazumno s svojo materjo. Ni verjetno, da bi se levičnik streljal v desno senco, da bi se slekel (z namenoma najbrž, da se po kosilu vleže na zofa), da bi revolver položil na mizo, sam pa se vlegel na tla. Pohlina je bil skoroda pri trenutnem zadetju čepinje onsesvečen in ni mogel več misliti na revolver. Pri obduciranju se je dognalo, da je bil duševno popolnoma normalen, imel krepka pljuča in zdrav želodec, torej ni bil neozdravljivo bolan. Revolver ni bil Pohlinaova last, ampak njegovega sostanovca, ki je izpovedal, da je parkrat opazil, da mu je izginil iz njegove miznice. Njegova žena ni imela nobenega srca, še manj pa iskric čuta zanj in se ni niti, dasiravno se je boril Pohlina skoro 15 ur s smrtjo, zadnji trenotek, ko so jo policali, naj gre po slovo k umirajočemu, zsenila zanj, temveč ravnodušno ležala v postelji in potegnila odejo čez

glavo. Pohlina je bil tudi zavarovan in imel več polic. Teh polic ni mogoče najti in pravi, da ne ve, kje so. Okrvavljen zglavnik so baje našli pod streho. Pohlina je nekemu svojemu prijatelju enkrat pravil, da so mu ponoči eksplodirali patroni na nočni omarici. Bil je namreč lovec in njegova puška je visela na steni. V posojilnici je vse v redu do pičice. Slučaj one kuharice, ki se je slučajno ob istem času ustrelila, ni z njim v prav nobeni zvezi. Govori se celo, da dotičnice Pohlina se poznal ni. — Obe ženski so zaprli in radovedni smo, kaj bo ukrenilo državno pravdnistvo.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

25. decembra. — 814. † Cesar Karel Veliki. — 1569. † Protestantovski pisatelj Sebastijan Krelj v Ljubljani. — 1642. * Matematik in fizik Isaac Newton. — 1745. Mir v Draždanih, konec druge šleske vojske. — 1781. * Nabožni pisatelj Janez Traven v Dobu. — 1818. * Pisatelj Štefan Kocijančič v Vipavi. — 1833. * Pesnik Jožef Novak v Podbrezju. — 1840. * Ruski skladatelj P. I. Čajkovskij. — 1865. * Pisatelj dr. Janez Krek pri Sv. Gregorju.

26. decembra. — 1769. * Pesnik Ernst Moric Arndt v Schoritzu na otoku Rujani. — 1805. Mir v Požunu med Avstrijsko in Francosko; konec tretje koalicijske vojne. — 1825. * Slikar Janez Wolf v Leskovcu na Dolenjskem.

27. decembra. — 1282. Avstrija pripade habsburški rodovini. — 1356. Cesar Karel IV. izda zlato bulo. — 1571. * Astronom Janez Kepler v Weilderstadu. — 1870. Pariz začno obstreljavati (Mont Avron).

28. decembra. — 1622. † France Saleški, rojen 1567, skof v Genfu, ustanovitelj reda salezijank. — 1773. Severoamerikanske kolonije se začno upirati proti Angliji. — 1789. V ljubljanskem deželnem gledališču predstavljajo prvo slovensko igro, namreč Linhartovo «Županova Micika». — 1818. * Kemik Karel Remigus Fresenius. — 1839. * Časnikar Janez Železnikar v Stiški vasi pri Cerkljah. — 1859. † Angleški zgodovinar Macaulay.

29. decembra. — 1796. * Fizik I. Poggendorf. — 1843. * Pesnica Carmen Sylva (Elizabeta, rumunska kraljica). — 1870. Nemci zasedejo Mont Avron. — 1874. Alfonza XII. proglašuje za španskega kralja.

30. decembra. — 1636. Ferdinanda III. venčajo v Regensburgu za rimskega kralja. — 1812. Konvencija v Taurogenu. — 1819. * Francoski pisatelj Teodor Fontane. — 1857. † Pisatelj Jernej Medved v Ljubljani. — 1871. † Nabožni pisatelj Andrej Bohinc v Cerkljah.

31. decembra. — 1194. † Babenberžan Leopold V. Krepostni, vojvoda avstrijski in štajerski. — 1600. Ustanovitev angleške vzhodno-indijske družbe (kompanije). — 1747. * Pesnik G. A. Bürger. — 1812. * Francoski državnik Gambetta. — 1841. * Pisatelj dr. Jožef Križan pri Sv. Križu na Murskem polju. — 1870. Vhod kralja Viktorja Emanuela v Rim. — 1871. † Pisatelj Anton Janez Murko v Kočah pri Mariboru. — 1885. † Pisatelj France Šrol v Ljutomeru.

„Kdor jemlje mladini materni jezik, ji krade razum in življenje in oropa narod časti in prayice.“ Take je dejal veliki nemški pesnik Herder.

Tudi takrat ni stal daleč od Jožkota njegov tovaris «Dolgoobrki», ki je izza neke smreke ob koncu tega komičnega prizora na ves glas kričal: Bravo, Jožko!

Ko je bil lov končan, so se vsi lovci podali v bližnjo gostilno in tu je «Dolgoobrki» vsojo prvotno trditvev podprl napram Jožkotu s takim argumenti, da so bili končno vsi navzoči prepričani, da Jožko še ni vstrelil nobenega zajca. Jožko tega ni zameril, sel je še mnogokrat na lov, a zadel ni nikdar nič; postal je pozneje preveč krvoželjen in tako mesto da bi stal mirno na svojem stantu, hodil in iskal zajca po gozdu, a našel nič, za pse in gonjače pa se tudi ni več zmenil.

Zajčki kličejo našemu Jožkotu izpod sneženih smrek «vesele praznike», mi pa mu želimo v prihodnjem letu več «lovskega blagra».

Glas vpljočega v puščavi . . .

Konec.

Sto let že bije poljski narod boj za eksistenco, sto let ga že z vsemi mogočnimi silami in sredstvi najgrozovitejšega barbarstva uničujejo Rusi in Prusi, dve največji velesili v Evropi, a vsa prizadevanja iztrebiti ga iz površja zemlje so ostala brezuspešna! Narod poljski živi in njegovo srce bije močnejše kot pred sto leti. Cel svet občuduje vztrajnost in narodno požrtvovalnost Poljakov! Zato, mladeniči,

pojditte med nje, tu se pripravite za boj proti našemu sovragu, tu se naučite železne energije in nadčloveške požrtvovalnosti.

Poljski narod stoji kulturno — na enem prvih mest v Evropi. — Ne dosejajo sicer Čehov v industriji niti tehniki — Galicija ima se prav malo narodne industrije — prekašajo pa Čebe v civilizaciji, tako na polju umetnosti, kakor znanosti in literature. Lahko trdimo, da posedajo Poljski kvint-esenco evropske kulture. Že sama poljska literatura zasluži, da se človek nauči poljščine.

Vprašam Vas torej ponovno — zakaj se izogibljete Poljakov, zakaj nočete na krakovsko univerzo? — Mogoče se bojite poljskih judov, da bi Vas ne odrli? — Prazen strah. — Ako pridete sem, ne boste miti imeli priložnosti pasti v njihove roke. Narodna psiha poljska je dandanes taka, kakor psiha človeka, ki se je poln visokih idealov, z navdušenjem lotil težkega dela, da jih doseže, a ljudje ga niso razumeli, mu niso pomagali v dosego onih visokih ciljev; ostal je sam osramočen, pozabljen in zapuščen sredi pečene puščave. In kakor se tak pozabljen idealist od srca veseli, če ga kdo obišče in mu pokaže, da veliki svet še ni pozabil nanj, da njegova eksistenca še ni pokopana — prav tako veselje čutijo Poljski, če se kdo na svetu vsaj malo briga zanje. Najneznatnejša vest v kakem francoskem ali angleškem listu o Poljski — povzroči, da govore cele tedne o tem. — Z nami slovan-

skimi narodi je bilo tako, da se najprvo Poljski niso dosti brigali za nas, pozneje pa smo mi pozabili nanje. — Toda zakaj bi se sedaj, ko nas sami iščejo, odvrčali od njih, ko nam vendar bratska vzajemnost z njimi more prinesiti le koristi?

Ta dolgotrajna osamljenost je tudi vzrok, da s tako prijaznostjo sprejemajo medse — ne toliko Čebe — kot pa Jugoslovane. Slovenec jim je neizrečeno dobrodošel. In kar imajo Poljski še boljšega od Čehov — to je njih kavalirstvo. Četudi je «stara zlahta» izgubila skoro ves svoj vpliv, je vendar cel narod ostal po duhu aristokratski. Da, Poljski so kavalirji, in to je tudi nemal vzrok, da nastopam proti Dunaju in Gradcu. Tu bodo imeli Slovenci dovolj prilike v občevanju z inteligentnimi in plemenitimi družinami, pri čajevih večerih in v salonu, naučiti se takta in prej omenjenih «dobrih manir», naučili se bodo ceniti vrednost samega sebe — ko nasprotno na Dunaju in Gradcu velikrat se tisto izgube na teh lastnostih, kar so prinesli iz domovine s seboj.

Toda, nikakor ne mislite, da boste tu sedeli pri polnih loncih mesa, da boste izrabljali poljsko gostoljubnost v podpiranje lastne indolence — ne, tega Vam ne obetam, zato Vas ne vabim sem. Takega Slovenca bi se tudi gostoljubni Poljski kmalu naveličali in mu pokazali vrata, prav zato, ker so narod kavalirjev, obenem narod dela. Vsak, kdor misli delati — dobro došel.

Mlinska industrija.

Nato primasa «Trščanski Lloyd» slika Majdičevega mlina, da listovi čitatelji lažje pojmiyo to veliko mlinsko podjetje in končuje članek na stopno:

«Dokler do leta 1906 ni bila uvozna carina za pšenico tako visoka, in dokler je tudi izvoz avstro-ogrskih mlinov v inozemstvo bil živahnejši, odpravljali so se dan za dnem celi vagoni finih pšeničnih mok in krmnih izdelkov v severno Afriko, na Angleško, Francosko, Holandsko itd. Toda ta tržišča so radi današnjih visokih domačih cen izgubljena. Vendar vzlic temu tvrdka Vinka Majdiča v Kranju komaj da more danes vsled priljubljenosti njenih preizvrstnih izdelkov, zadovoljevati celo domačim potrebam. Zato namerava tvrdka svoj mlin, ki je itak že ogromen, se razširiti in ga povzdigniti do enega največjih mlinskih podjetij v celi monarhiji. Za gotovo vemo, da se v samem Trstu prodaja vsako leto približno okrog 80.000 q moke Vinka Majdiča. Vsi peki v Trstu in tudi po celem našem Primorju hvalijo Majdičevo moko kot najizbornejšo in najboljšo in jo kupujejo največ in najraje, ker daje ne samo lepo rumenkasto pecivo, nego zbog svoje izvanredne spojivosti z vodo proizvaja tudi velik množinski donesek, in razun tega ima jako dober in tečen okus.

Našina trgovcem, pekom in vsemu našemu narodu na Hrvaškem, v Slavoniji, Dalmaciji, Istri, Bosni, Hercegovini, na Goriskem, v Srbiji in Crni gori toplo priporočamo, da se v vseh svojih potrebah in naročbah poslužijo najpoprej in najraje pri tvrdki Vinko Majdič v Kranju (Kranjsko).»

Priobčujemo ta res zanimivi članek iz «Trščanskega Lloydja», da s tem svojim cenjenim čitateljem predočimo, kako se tudi izven ožjih meja naše domovine hvalijo izdelki naših domačih podjetnikov. Po tem nam je zlasti v mislih naša Notranjska, potem Reka in njena divna okolica. Iz Reke, Celja in drugod prihajajo neprenehoma židovski agentje, ki vsiljujejo našim trgovcem malovredno ogrsko moko. Res, da izdelki podjetnika Vinka Majdiča vsikdar ne morejo konkurirati s cenami, ki jih svojim mokam postavljajo židovski spekulanti, zatopa vendar lahko prekasa in vedno lahko konkurira z izborno kvaliteto. Kolikor je nam znano, je zastopnik valjičnega mlina Vinka Majdiča za okrožje Podgrad (Severna Istra) in Trnovo Ilirska Bistrica trgovec Slavoj Jenko v Podgradu, ki ima svojo zalogo tudi v Trnovem. V teh za naš preganjani slovenski narod tolikanj kritičnih časih, ko se venomer povsod poudarja spasonosno geslo «Svoji k svojim», bi našim zavednim slovenskim trgovcem ne glede na njihovo strankarsko politično prepričanje, ker se nam ne gre tu za koristi posameznika, kakor pa za občno korist, posebno priporočali zalogo omenjenega zastopnika. Z našimi kletimi svoraji je prišel čas obratuna. Židovskim prijavitkama, ki se klatijo po naših lepih deželah in do kosti izmoggavajo naš ubogi narod, pokazimo odločno vrata!

Seveda se nahajajo tudi še drugod zastopniki Vinko Majdičevega valjičnega mlina, tako na pr.: v Zadru (Babič & Klein), v Kotoru Radoslav g. Žutkič Pulju (Lacko Kriz), Trstu (Aleksander Rupnik in dr.) Ljubljani (Jakob Bončar) in v Gorici (Fran Kavčič). Našim trgovcem v dotičnih pokrajinah pač ni treba še posebej priporočati in opozarjati na te zastopnike.

Godovi prihodnjega tedna:

25. Božič, Zornica, Božidar, Bogoslav; 26. Štefan, Zlatka; 27. Palislav, Dragana; 28. Ned. otroci, Zenica; 29. Tomaž, Vratoje, Vrhslava, Milada; 30. David, Branimir, Soka, Miloš; 31. Silvester, Blažena, Danila; 1. januarja Novo leto, Zdislava; 2. Makarij, Milena, Zlatan, Milo, Slava.

Univerza v Krakovu stoji na enem prvih mest evropskih vseučilišč! Zlasti medicina in naravoslovje imata take moči, da se lahko smelo merijo z najboljšimi v Evropi. Pa tudi filozofija in jus ne zaostajata za drugimi. Kdor ima veselje do slovanske filozofije, naj si izbere Krakovo. Poljščina naj Vas ne straši. Učila se je prvotno v gimnaziji, čitajte v originalih poljske pisatelje in jih primerjajte s prevodi. Po par mesecih bivanja med Poljaki boste že govorili poljski. Sicer pa ni neobhodno potrebno, da bi moral znati že poprej poljsko, kdor ima namen študirati na poljski univerzi; Slovenec se itak kmalu nauči vsakega tujega jezika pa naj bi bil tudi — hotentotski! — Kdor pa se misli učiti slovanskih jezikov — naj le začne pri poljščini. Poljščina je kakor centrum, odkoder je na vse strani pot najbližja. Kdor zna poljski, razume že tudi češko in rusinsko, a od malorusčine ni več daleč do velikorusčine.

Gimnazijci, naj bi te besede ne bile zastoj. Za Krakov govore in materijelni in etični oziri, slovanska vzajemnost in rešitev slovanskega vprašanja pa narodnost zahtevata, da se jim približamo. In kdo tvori najboljši most za razširjanje novih idej? Dijastvo. — Ego dixi — vos arbitranisui!

Soltar.

Tedenski sejem v Kranju dne 21. decembra 1908. Prignalo se je — konj, 124 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, — domačo tele, — hrvaških telet, 42 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domači ovci, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 12·25, proso K 7·50, rž K 10—, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničan K 13—, mandalon K 12—, koks 14— krompir K 2·75 za 50 kg, seme dom. detelje 60—65.

Dopisi.

46. Občni zbor Narodne čitalnice v Kranju.

V soboto se je vršil v društvenih prostorih 46. občni zbor «Čitalnice». Udeležba ni bila ravno sijajna, a presenetila ni nikogar, vsaj je znano, kako malo se meščanstvo zanima za take stvari.

Ob 9. uri je predsednik g. prof. Makso Pirnat otvoril občni zbor s kratkim nagovorom. Spominjal se je umrlih članov gg. Petra Mayrja, Ludovika Matajca, Ivana Majdiča in Frana Steinbauerja. Vznak sožalja se je dvignilo navzoče občinstvo raz sedeže.

Nato je poročal o društvenem delovanju tajnik g. A. Novak:

Slavni zbor!

Na lanskem občnem zboru so bili voljeni v odbor naslednji g.: prof. Pirnat Makso, prof. Peterlin Anton, Ivanc Fran, dr. Jos. Kušar, Novak Zdravko, Valenčič Ivan in Novak Alojzij. V odbor sta pa vstopila po § 11 naših društ. pravil tudi pevovodja g. Vilko Rus in režiser g. Leop. Mikus. — Pri prvi odborovi seji se je sestavil odbor takole: predsednik Vilko Rus, podpredsed. Valenčič Ivan, tajnik Al. Novak, knjižničar in blagajnik Zd. Novak, gospodar pa Peterlin Anton. Toda g. Rus se je kmalu odpovedal predsedništvu. — V 2. odborovi seji je bil nato izvoljen predsednikom prof. Makso Pirnat — drugi gospodje so pa obdržali že v prvi seji odločena odborniška mesta.

Meseca septembra je bil prestavljen v Ljubljano g. prof. Anton Peterlin in mesto njega se je poklical v odbor namestnik g. Ant. Adamič. Iz službenih oziror nas je pa zapustil tudi marljivi in delavni knjižničar in blagajnik g. Zdravko Novak. V odbor je stopil namestnik g. Fran Luznar — knjižničarjem je bil izvoljen g. Ivan Valenčič, blagajnikom pa g. Leop. Mikus.

Društveni odbor je imel 11 odbornih sej, pri katerih se je posvetoval o važnih zadevah.

Društvena pravil, spremenjena v smislu sklepov lanskega občnega zbora, je potrdilo deželno predsedništvo 12. maja t. l.

Odbor se je trudil, da zadosti vsem zahtevam društvnikov. Priredile so se razne veselice, zabave in predavanja.

Gledaliških iger je bila letos 16. Največ zaslug si je pri teh predstavah pridobil naš marljivi in delavni dramski odsek — na čelu mu g. Mikus. Vse predstave so bile izredno dobro obiskane, — kar se pa ne more reči o koncertih, ki jih je priredil naš pevski odsek pod vodstvom tov. Rusa. Posebno drugi koncert je pokazal, kako malo se občinstvo zanima za glazbo in kako malo razume ceniti trud, ki ga imajo za take prireditve pevci, pevke in pevovodja. — O igrar in koncertih vam bosta pa tako natančneje poročala gospod pevovodja in g. režiser. Omeniti pa moram izlet, katerega sta napravila dram. in pevski odsek meseca marca v prijazno sosednjo mesto Škofjo Loko, in izlet pevskega odseka v Gorico.

20. junija je predaval g. jurist Ivan Stanovik v «Čitalnici» o kmetskih uporih na Slovenskem in 26. septembra o političnem porodu slov. naroda. Obe predavanji sta bili res zanimivi in g. predavatelj je žel vsestransko zahvalo.

Na Silvestrov večer se je priredila običajna veselica z igro in plesom, ki je trajal do jutra. Na belo nedeljo se je pa tudi vršila veselica s plesom. 5. decembra pa je prišel v našo dvorano sv. Miklavž.

Najvažnejša pridobitev «Čitalnice» v tem letu je pa vsekakor ljudska galerija. Ne bom vam našteval njene važnosti, vsaj nam jih je tako lepo razložil njen ustanovitelj g. predsednik Makso Pirnat ob njeni ustanovitvi dne 27. maja.

Odhajajočemu odb. Zd. Novaku se je priredila odhodnica dne 4. novembra.

Društveno dvorano je odbor prepustil tudi letos v zimski dobi za plesne vaje dijakom.

Neizprosna smrt nam je med letom ugrabila 4 člane: Petra Mayrja, Ivana Majdiča, Ludovika Matajca in Franca Steinbauerja. — Vse umrle člane je spremenilo društvo z zastavo k zadnjemu počitku. V krvavih septembarskih dneh pa je zavela prva črna zastava v Kranju raz «Narodne čitalnice». Pogreba žrtev se je udeležilo naše društvo po deputaciji z društveno zastavo.

Število članov je letos nekoliko naraslo, Društvo steje danes 2 častna člana g. ces. svetnik in župan K. Šavnik, in g. dr. Mencinger, odvetnik v Krškem. 85 tukajšnjih in 4 vnanje plačujoče člane 43 pevk in pevcev in 31 diletantov, ki pa niso plačujoči člani. Med pevci in diletanti je pa tudi

nekaj plačujočih članov, tako da je vseh članov 141.

Blagajniško poročilo je podal gosp. Leopold Mikus:

Cenjena gospoda!

Mesto iz službenega ozira prestavljenega tovariša Zdr. Novaka naj vam podam danes jaz zaključni račun čitalniške blagajne. Kakor smo v vsem drugem letošnjem letu napredovali, tako se je tudi denarni promet proti lanskemu letu skoro podvojil. Medtem koje bilo lansko leto 4185 K prometa, izkazujemo za letos 7998·02 K. Vsekakor lepa svota, ki priča o vsestranski delavnosti odbora. Dohodkov smo imeli letos 4105·49 K, ki se porazdele sledeče:

1. Blagajniški prebitek iz l. 1907 K 173·59, 2. Članarina K 1805—, 3. Volila, darila K 750—, 4. Ljudska knjižnica K 40·42, 5. Ljudska galerija K 569, 6. Igre, koncerti, veselice K 1291·19, 7. Razno K 39 60.

Stroškov pa je bilo 3892·53 K in sicer:

1. Najemnina K 400—, 2. Služkinja K 288—, 3. Časopisi K 400·45, 4. Igre, koncerti, veselice K 563·60, 5. Knjižnica 460 28, 6. Razsvetljava K 169·26, 7. Kurjava K 140·20, 8. Inventar K 591—, 9. Ljudska galerija K 115·63, 10. Tiskovine K 234·20, 11. Godba K 180·66, 12. Miklavž K 56·40, 13. Razno K 292·85.

Premoženjski izkaz za leto 1908 je sledeči:

1. Blagajniški prebitek iz l. 1908 K 212·96, 2. 2 komada 3% Bodenkreditlose (v nom. vred. 400 K) po kurzu 17/12 1908 K 529—, 3. Knjižnica mestne hranilnice v Kranju št. 12·979 dne 31/12 1908 K 915·58, 4. Knjižnica mestne hranilnice v Kranju št. 6575 dne 31/12 1908 K 57·56. Skupna vrednost 1715·10. Vrhutega hrani čitalnice v Kranju knjižico Mestne hranilnice v Kranju št. 14·692 v vrednosti 267·02 (po stanju 31/12 1908) kot deposit pod imenom «Skład za Simon Gregortičev spomenik v Gorici».

Končno poda blagajnik še kratek pregled denarnega prometa v zadnjih 8 letih, to je od l. 1900 naprej ter je bilo 25·360·75 K dohodkov in 24·344·09 K stroškov, torej skupno 49·704·84 K. denarnega prometa. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje.

Konec prih.

Radovljica, 19. decembra 1908. Žalostno dolžnost je izpolnil danes naš «Sokol». Spremail je k zadnjemu počitku preljubega mu brata — prvega društvenega tajnika — Dragotina Pohlina. Zadnje čast mu je izkazal s tem, da se je skoraj polnoštevilno udeležil pogreba in da je krsto nosilo 6 bratov Sokolov, ki so se prostovoljno v to javili. Globoka žalost je zavladala ne le v sokolskih vrstah, ampak med vsem narodnim prebivalcem radovljiškim, ko se je bliskoma razširila vest — «Pohlina ni več». Nemila usoda ali zlobna roka ga je iztrgala v najlepší dobi svojega življenja iz naše sredine. Vsak, ki je poznal blagega pokojnika, je moral občudovati njegovo trdno narodno zavest, ki se ni upognila nikomur niti za las. Stori ni niti najmanjšega koraka, ne da bi se bil prepričal poprej — je li tudi narodni stvari koristen. Bil je duša na narodnostnem gibanju, nikdar ni počival, če se je slo za narodno delo — bodi si v družabnem ali javnem življenju. «Posojilnica» je zgubila z njim zanesljivost, vestnega in natančnega uradnika, ki ga ne bode lahko nadomestila. Vse simpatije, katere je vžival ranjki, je pokazal pogrebni spredov; Sokoli, deputacije društev iz Gorice, Jesenic, Kamnika, Kranja i. t. d. so ga spremljali na zadnji poti k večnemu počitku. — Ob ginljivem petju žalostink se je rosilo marsikomur oko, spominjajočem se dragega prijatelja, ki nas je še pred kratkimi dnevi razveseljeval s svojim krasnim petjem. — Nemila usoda nam ga je ugrabila, ostane nam pa spomin na vzor-moža. Bodi mu zemljica lahka!

V Kranju, dne 24. decembra 1908.

Za bodočega ministrskega predsednika je baje določen Bilinski. Med Čehi in Nemci se vrše pogajanja, da se omogoči do novega leta sestavljanje parlamentarnega ministrstva, v katerem bi imeli biti tudi Jugoslovani zastopani.

Državni zbor je šel na božične počitnice. Zadnje sejo je imel v soboto, dasi so socialni demokratje predlagali, da naj zboruje še ta teden do praznikov. Rešil pa je državni zbor tekem teh 14 dni precejšno nalogo; lahko se reče, da ni še nikdar izvršil toliko v tako kratkem času. Rešil je proračunski provizorij popolnoma, nujnost aneksijskega zakona, izvolil je odsek za razpravo aneksijskega zakona, dovolil je vladi, uveljaviti trgovinsko pogodbo s Srbijo in odkazal je načrt o starostnem zavarovanju odseku.

Dogodki na Balkanu. «Hrv. kor.» poroča s Cetinja: Iz južne Dalmacije, Reke in Trsta in iz Nemčije se je povrnilo v domovino do 16.000 črnogorskih delavcev. Med njimi jih je mnogo, ki so se izselili v Ameriko in ki so se sedaj vrnili. Vlada je med nje razdelila orožja in streljiva in se sedaj pridno urijo v streljanju.

V Srbiji je nastala vladna kriza. Stari radi kalci so stopili v dogovor z nacionalisti in naprednjaki, da bi sestavili novo vladno brez mlado-radikalcev.

Turški parlament je bil v četrtek, 17. t. m., slovesno otvorjen Ves Carigrad je imel praznično lice. Sultan je bil pri otvoritvi navzoč. Prestolni

govor je omenjal aneksijo Bosne in Hercegovine ter razglasitev bolgarske neodvisnosti z ostrimi besedami. Izvolila se je komisija, ki ima sestaviti odgovor na prestolni govor.

Turško vojno ministrstvo je izdelalo načrt za reorganizacijo vojske, ki obsega sledeče točke: 1. Ustanovi se narodna milica. 2. Izpremeni se zakon o rekrutih, ki se razširi tudi na nemohamedance. 3. Izpremeni se zakon o pokojninah. 4. Regulirajo se plače. 5. Uredi se avanziranje. 6. Reformira se šola za generalni štab. 7. Uvede se za častnike generalnega štaba služba pri četah. 8. Zniža se aktivna služba v Jemenu, Hadžasi in v nekaterih drugih krajih. 9. Vpeljejo se vsakoletno orožne vaje za neaktivne. 10. Urede se vsakoletne strelne vaje in manevri. 11. Odpokličejo se častniki, služeči v Nemčiji; vsako leto se pošlje 10 oficirjev v Nemčijo. 12. Za vse reforme se predloži vsako leto proračun.

Avstrijska pogajanja s Turčijo se nadaljujejo, ampak bojot se ni končan.

Mulej Hafid bo priznan za maročanskega sultana. Francija in Španija sta sklenili, priporočiti priznanje vsem vladam. Vidi se torej, da odločuje tudi v najvišji politiki uspeh. Še letos je bil Mulej Hafid upornik in zločinec, a ker je imel srečo in je premagal legalnega vladarja, je zdaj on sultan «po božji milosti».

Portugalska vlada je demisionirala, ker se je državni svet 16 proti 5 glasom izrekel proti sedanjemu ministru.

V ruski dumi razpravljajo agrarni zakon, ki ima namen, spremeniti občinsko zemljiško last v osebno. Opozicija proti zakonu je zato močna.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

28. v Dobu.

Novičar.

Častit Božič! V kakem znamenju praznujemo letos božične praznike, to vsi dobro veste, ker so dogodki letošnjega leta tako ostro in točno zarisani v zgodovini slovenskega naroda, da lahko trdimo, — kaj takega še ni bilo od časov: «V boj za staro pravdo!» Leto 1908 nam je prineslo nekaj, česar smo pogrešali že vsa leta. Pogrešali smo tega tako na napredni, tako na klerikalni — slovenski stranki, pogrešali smo tiste, slovenskemu narodu na narodnem in deloma tudi na gospodarskem polju tako potrebne sloge in sprave, kakor potrebuje berač kruha. In pri kruhu in v znamenju kruha se bomo bojevali mi Slovenci, ker nam ne gre, nikakor ne v glavo, da bi kdo drugi jedel tisti kruh, ki je nam namenjen! — Hudi časi so nad nami, vse je zoper nas, mi smo pa tukaj polni narodne samozavesti, polni narodnega globokega prepričanja in predvsem kot poštene ljudje, polni prave in pravične poštenosti napram vsakomur. Na podlagi tega pa zahtevamo tudi, da so tudi drugi faktorji nam visavis pravični in poštene. **Pa niso!** Zatiirajo nas, grde nas in spravljajo nas v ječe. Bog bode vse povrnil, ker pravijo, da je pravica hčerka božja. Pa je še nekaj družega, česar ne moremo pozabiti. Dvajseti september 1908 je bil in ta nas navdaja s tugo in boleščjo, obenem pa nam navdaja 20. sept. 1908 pogum in moč, katere smo bili tako zelo potrebni. Hudo nam je, da sta Adamič in Lunder storila tako grozovito smrt, vendar je ta smrt, ki je sicer moralno neopravičljiva, cvetoča roža, roža iz krvi slovenske, ki kliče po maščevanju, ki pa kliče obenem na in za korist vseh Slovencev, ki so poštene volje. Hudo je, da smo maloštevilni Slovenci izgubili dvoje nadejnih bitij, toda zapamtite si Vi, ki ste to povzročili, da letos nimate časti tega Božiča, nego zgolj in popolnoma opravičeno in utemeljeno — zaničevanje. To je naš božični pozdrav do Vas, ki nas sovražite in ki mi Vas sovražimo — brezmejno. Ti pa, ljubi slovenski narod, sloja tega ali onega, stoj na stališču, katero je zapisano na grobnem spomeniku nepozabnega slovenskega probuditelja Josipa Jurčiča:

Tvrd bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde, narodu in jeziku svojemu!

In v tem geslu veljaj vsem Slovencem: Častit Božič in srečnejše novo leto.

20./IX. 1908.

Opozorjamo na današnji uvodni članek vse narodnjake in resnične naprednjake, katerim je na tem, da se naša narodno-napredna stranka povzpne na stališče, katero ji gre in katero zasluži v javnosti. Radi damo prostor morebitnim pametnim doneškom k zbolšanju nezdravih razmer pri centralnem vodstvu narodno-napredne stranke. Vse za narod, napredek in svobodo!

Kranjski deželni zbor bo sklican na dan 7. januarja ter bo zboroval do 18. januarja.

Silvestrovo veselico priredi Narodna čitalnica v Kranju v četrtek, dne 31. decembra 1908 ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Spored: 1.) Nastop «žabjega okteta». 2.) D. Alard: Koncertna fantazija iz Ch. Gounodove opere «Faust», op. 47., za violin-solo s spremljevanjem glasovirja, igra gosp. Stanke Sajovic, na glasovirju ga spremlja gđc. Hani Sajovičeva. 3.) «Nočno delo», francoska burka v enem dejanju. 4.) Ples in prosta zabava. — Vstopnina za

člane 50 vin., za nečlane 1 K. Častiti člani čitalnice in vpeljani gostje se s tem prav uljudno vabijo, da pridejo v obilnem številu.

Novozvoljeni odbor Narodne čitalnice v Kranju se je pri svoji zadnji seji sledeče konstituiral: Predsednik: g. dr. Josip Kušar; podpredsednik: g. France Ivanc; tajnik: g. Alojzij Novak; blagajnik: g. Leopold Mikus; knjižničar: g. Ivan Valentič; gospodar: g. Anton Adamič; odbornika: g. Fran Luznar in prof. Makso Pirnat.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper ne-zgode v Trstu so izvršene in smo Slovenci navzlic nečevnim sleparstvom tržaške kamore in njih podpornikov si pridobili dva mandata v predstojništvu tega zavoda. Slovani imamo sedaj tri zastopnike v predstojništvu in pa enega zastopnika v razsodišču. Ob intenzivnejšem delu v drugih deželah, ki pripadajo tržaški zavarovalnici, bi bili morda prodrli še z enim kandidatom, ali težave so resnično velike in z vspehi smo o takih razmerah lahko zadovoljni. Na Kranjskem se je pri teh volitvah pokazala lepa edinost, in prav je tako, zakaj to je enoten gospodarski interes. Brezobraznost pa je, da so nemški industrijalci, ki se debele od žuljev našega delavstva, zavzeli separatistično stališče in sklenili abstinenco. Pridobil jih je zato milijonar Gassner iz Tržica, osebno ljubezniv, pa jako nevaren nasprotnik slovenskih interesov. Storil je to na občnem zboru takozvane gorenjske sekcije zveze avstrijskih industrijalcev, in ga je pri tem podpiral v prvi vrsti advokat dr. Erwin Ambrositsch, ki je tajnik tega društva. Društvo bi moralo biti strogo strokovno in gospodarsko, v resnici pa je strogo nemško-nacionalno. Dokument za to je dejstvo, da si je društvo vzelo za tajnika in referenta enega najhujših ljubljanskih železarjev. Ta zagrižen advokat ljubljanski pa tudi nima nobene strokovne izobrazbe, kakor je potrebna za taka tajniška mesta. V tem pogledu bodi le povedano, da ta advokat niti samega sebe ne zna zastopati in da je dal samemu sebi, ko je bil upravitelj v konkurzu Frölichove pivarne na Vrhniki, tako slabe pravne svete, da je pri tem moral iz svojega žepa plačati upnikom nad 50000 K. Pomilovali smo tega jurista tedaj, ker je moral to ogromno svoto plačati, zakaj kranjska šparkasa ne more več uganjati nobles.

Občni zbor kranjske podružnice slov. plan. društva se vrši dne 29. decembra 1908 ob 8. uri zvečer v prostorih Narodne čitalnice v Kranju.

Nabiralniki so prinesli v tem mesecu družbi lepe svote, in sicer na Bekseinu K 16-20, v kolo-dvorski restavraciji K 14-20, v kavarni Jäger K 14-14, pri Mavr. Mayerju K 14-45, na Stari postji K 12-05, pri Joštarju K 8-51, pri Jerebu K 6-37, pri Jezerku K 5-73, pri Pogačniku K 5—, pri Jelenu K 4-42, v trgovini Rant K 4-30, na Novi postji K 3-80, torej skupno v enem mesecu K 108-17. Lepa hvala darovalcem!

Umrl je včeraj ponoči nagloma gospod Fortunat Gogala v visoki starosti 91 let. Pokojnik je bil brat ranjeka škofa Gogale. N. v m. p.!

Kocmulov avtomat za razglednice v korist družbe sv. Cirila in Metoda je nesel meseca grudna 1-99 K.

Kinematograf se je nastanil pri «Novi Postji», ki ima vsako nedeljo in praznik nov spored. Ker je lastnik Slovenec, in so slike res dobre, se to podjetje prav toplo priporoča.

Dopolnilne volitve v trgovsko in obrtniško zbornico se bodo vršile v kratkem. Volilna komisija je sestavila volilske imenike za oba zbornična odseka, in sicer v trgovinskem odseku za tri, v obrtnem odseku za štiri volilne kategorije. Imeniki so na razpolago od 23. decembra 1908 do vstetega 5. januarja 1909 za vlaganje kakšnih ugovorov.

Božične počitnice za vse srednje in ljudske šole so se pričele dne 23. t. m. opoldne. Trajale pa bodo tudi na vseh šolah do vstetega dne 3. jan. 1909. Torej je 3. jan. še prosto na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Iz občinstva se nam piše: Vedno in povsod se dobe nergači, ki jim ni vseh najboljša stvar in morajo grajati za vsako ceno in vsako reč. O šolski slavnosti ob cesarjevi šestdesetletnici v Kranju je bil pri vseh razsodnih ljudeh, ki so videli trud našega učiteljstva ter veselje in lepe zmožnosti šolskih otrok, le en glas: «Lepo je bilo!» In vendar ne morejo prej omenjeni nergači tudi tu zatajiti svoje nravi ter morajo nergati. Ker pa ne morejo zavajljati na igro «Slava cesarju», zavajljajo na pogostitev otrok, češ, da so dobili otroci samo slabe jestvine, nič piti, vsega premalo i. t. d. In vendar je vse zlobna laž. Pisec teh vrstic se je dva dni po pogostitvi sam preprital o kakovosti jestvin, okusivši dva dni stare ostanke in še takrat je bilo vse izborni. Da pa ni bilo premalo, dokazuje prav to, da je vsega ostalo, dasiravno je dobil vsak otrok, kolikor se mu je zljubilo, razen vina. Da jim je učiteljstvo odmerilo vina po svoji pravednosti, moramo menda le odobravati. Seve, razne klepetulje i. t. d. ne razumejo tega. Gotovo se ni, ali so se hotele s zlobnimi čenčami maščevati nad tvrdo Roosovo, ki je v največjo zadovoljnost naročiteljev priskrbela vse, kar je bilo potrebno za pogostitev, ali pa so hotele posameznim izmed učij-

teljstva dokazati dolgot in zlobnost svojih jezikov. Pa naj bode vzrok to ali ono — vedno je še resničen pregovor: Oslovski glas ne seže do nebes, in tega naj si mlade in stare amoconke v kijklah hlačah dobro zapomnijo.

V šolski odbor obrtne-nadaljevalne šole v Kranju je bil včeraj dopoldne od strani obrtnikov izvoljen g. Lovro Rebelj, krojaški mojster in posestnik v Kranju, s 3 glasovi proti 2, katere je prejel dosednji zastopnik g. Ivan Potočnik.

Klub «Odvada» se je osnoval v Matenjivasi. Dolžnost članov je izogibati se tujih spakedrank v govoru ter sploh delovati na to, da se naš blagoslavni slovenski jezik očisti tujih primesi. Za vsako tujko ali spakedranko, ki jo izpregovori član, plača 1 vinar globe. Klubov pozdrav je «Živio». Bodi za sedaj omenjenih tudi par besed, katere naj se rabijo pri balincanju namesto italijanskih. Toraj: balincanje — krogljanje, balinček — kroglica, vreči na «piombo» — vreči z viska, vdariti kroglo «buta resta» — vdariti na izmak, punt — bližaj, partija — igra. Zelo udomačene so besede: fest, fajn, žiber, glih, magari i. t. d. Proč z njimi!

Škofjeloska narodna čitalnica si je na izrednem občnem zboru dne 19. t. m. izvolila sledeče gospode v odbor: Predsednik Andrej Perko, deželni živinozdravnik; podpredsednik Oskar Dev, sodni pristav; tajnik Josip Golob, davčni asistent; blagajnik Igo Plantarič, poslovodja; knjižničar Avg. Nadilo, posojilnični tajnik. Soglasno se je sklenilo, da se zastarela pravila izpremene in da načrt novih pravil predloži novi odbor v kratkem izrednem občnem zboru.

Loška čitalnica priredi na Silvestrov večer svojima članom rodbinski zabavni večer, z najraznovrstnejšim programom in sodelovanjem pevskega zbora. Temu večeru bo sledilo več enakih sestankov, da se zanimanje za društvo obudi.

Počta v Mengšu. Piše se iz Mengša: Že pred nekaj časom smo opozorili c. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu, naj nam napravi na naši pošti dvojezični napis. A doslej tega še vedno nismo dosegli. Ponavljamo zetegadelj svoje zahtevanje vzlic nemčurškemu misljenju naše postarice. Zunaj in znotraj hočemo imeti dvojezične napise. Tudi zahtevamo, naj se zunaj tabla popravi, da bodo ljudje vsaj vedeli, kakšen urad je v hiši. Gospej postarici svetujemo, naj se le navadi poslušati tudi slovenski jezik, drugače jo bomo tega naučili. (Op. uredn.: Naj se zgane mengški občinski odbor.)

Občinske volitve pri Sv. Katarini se vrše prihodnji teden.

Čerkijanski lov se je podaljšal za dobo petih let za svoto 800 kron dosedanjemu najemniku Jenkotu.

Afera Pohlin v Radeviji. Ob sklepu lista se nam poroča, da je včeraj okrajna sodnja v Radeviji izpustila na brzojavni predlog državnega pravdnštva v Ljubljani ženo Pohlinovo in njeno mater baje iz zaporu vsled pomanjkanja prič.

Cestni odbor za skladovali okraj kranjski je imel nedavno sejo. Pogodba, katere se je sklenila s podjetnikom za popravo savskega mostu v Smaledniku, se je v toliko izpremenila, da se izplača podjetniku poleg pogojene svote 6800 K še znesek 530 K, in sicer za dela, ki so se pokazala kot neobhodno potrebna. — Odobri se poročilo načelnikovo, glasom katerega se je plačal posestniku Lojzetu Indiharju v Rakovici pri Kranju znesek 2000 K, kot odškodnina za prepustitev sveta, kateri se porabi za preložitve klanca na okrajni cesti Kranj—Besnica. — Za vzdrževanje okrajnih cest in mostov se sklene pobirati leta 1909 18 % cestne doklade in 2 % za uravnayo ceste v Besnico, torej skupaj 20 % cestne doklade od vseh direktnih davkov. — Ker so stroški za popravo smleškega mostu tako visoko narasli, da se ne morejo pokriti z rednimi dohodki, zlasti zategadelj, ker se morajo izplačati podjetnika do konca marca 1909 vsaj nekateri roki, se sklene, najeti potrebno posojilo pri mestni hranilnici v Kranju. — Proračun o okrajnih cestah je razgrnjen občinstvu v vpogled v dobi od 9. do 23. t. m.

Nad 32 milijonov kron je že danes v slovenski mestni hranilnici v Ljubljani.

Pevsko in bralno društvo «Triglav» v Radeviji ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 27. t. m. ob sedmih zvečer v prostorih gospoda Kunstelja. Ker so na dnevnem redu važne izpremembe, naj se udeleže vsi člani in prijatelji društva polnoštevilno.

Pri dopolnilnih deželnozborniških volitvah na Kranjskem sta zmagala v mestni skupini v Ljubljani kandidata narodno-napredne stranke dr. Ivan Oražen in Ivan Knez. Udeležba je bila slaba. Proti-kandidatov ni bilo.

V špedicijskih zadevah za Ljubljano je slovensko občinstvo mnogokrat v stiskah, ker ne ve, kako bi napravilo, da ne bi dobil vsiljivi Ranzinger blago v roke za prevažanje. Marsikateremu narodnemu trgovcu je bilo že silno neprijetno, ko je dobil kako pošiljatev in zagledal nenadoma pred svojo trgovino Ranzingerjev vez. Občinstvo se je nad tem zgledovalo in sicer povsem po pravici: vendar trgovca ni bilo v vsakem slučaju obojati, kajti dostikrat je vkljub prepovedi, katero je dotični trgovec poslal na južno železnico, prišlo blago Ranzingerju v roke, ker ima le-ta nabiralni voz. Narodno občinstvo pa se bode na vsak način lahko izognilo Ranzingerjevi vsiljivosti, ako na-

slovi blago na adresi I. Škerlj, špedicija v Ljubljani, na hrbet voznih listov, ki pridejo potem v roke te špedicije, pa se napiše pravega naslovnika, kateremu je pošiljatev namenjena in kojemu bode potem špedicija Škerlj dostavila blago na dom. Ako kdo pričakuje pošiljatev, oz. kaj naroči, lahko dobavatelju v naprej ukaže ta način pošiljanja. Boj za osamosvojitve na polju špedicije mora dosledno voditi vse slovensko občinstvo, sicer se tujca nikdar ne bomo otresli. Omenimo le, da Ranzingerja podpira železniško ministrstvo na Dunaju, železniško ravnanje v Trstu in nemški Volksrat.

Pivovarne. Koslerjeva pivovarna je zvarila predlansko sezono 33.000 hl (lansko leto približno tudi toliko), od teh je približno 10.000 hl. eksportirala na Štajersko in Primorsko, 23.000 hl pa prodala na Kranjskem. Slovenske pivovarne morajo torej 23.000 hl več zvariti, da postrežejo dose-danjim Koslerjevim odjemalcem na Kranjskem. Štiri glavne slovenske pivovarne Auerjeva, Del-niška, Mengeška in Vrhnjska, razdelivši si med seboj gori omenjeno količino 23.000 hl to lahko store. Vse te označene štiri slovenske pivovarne so se v zadnjih letih razširile, spopolnile in modernizirale, opremljene so večinoma z najnovjšimi stroji in so tako v položaju proizvajati pivo vsaj enake, če ne boljše kakovosti kakor Koslerjeva pivovarna. Opozoriti je še treba občinstvo oziroma gostilničarje na dejstvo, da bode Koslerjevo pivo v bodoči sezoni kaj slabe kvalitete. Kosler je prenehal variti julija meseca t. l., v zalogi ima pivo varjeno maja, junija in julija t. l., en del tega piva se mu bode do bodoče spomladi sigurno spridil, drugo bode skušal z mladim pivom osvežiti, pa bode vseeno neprijetnega okusa in ga bodo pivopivci sigurno odklanjali. Govoričenje Koslerjevih agentov, da slovenske pivovarne ne bodo mogle v bodoči sezoni postreči njihovim odpadlim gostilničarjem je torej prazno in ima le prozoren namen, gostilničarje kakor občinstvo begati in jih pripraviti, da se zopet oprimejo Koslerjevega piva. Občinstvo oziroma gostilničarji se lahko s polnim zaupanjem obrnejo do slovenskih pivovaren in se z njimi domenijo za dobavo piva za bodočo sezono, postreženi bodo na vsak način boljše kakor pri Koslerju, kateri bode gledal, da spravi v denar svoje staro sprideno pivo. Slovenske pivovarne naj napno vse svoje sile, da postrežejo in zadovoljijo čim boljše nove odjemalce, da ne bodo imeli ti vzroka jadicovati za Koslerjevim pivom.

† **Skladatelj dr. Benjamin Ipavič.** Dne 20. t. m. je umrl v nemškem Gradcu bivši primarij ondotne otroške Ana-holnišnice gospod dr. Benjamin Ipavič v starosti 79 let. Umrl je užival v Gradcu velik ugled, zlasti zaradi človekoljubnega delovanja v njegovem poklicu. V slovenski glasbeni književnosti je Ipavič Benjamin obče priznan in ljubljena večak. Zložil je mnogoštevilne moške zборе, ki so na dnevnem redu slovenskih pevskih društev; posrečilo se mu je v teh zborih zlasti zadeti pravi narodni ton. Razen tega so njegovo delo nekatere kantate, skladbe za glasovir, mešani zbori, opereta „Tičnik“ kakor tudi lirčna opereta „Teharski plemiči“, ki so jo predstavljali v našem deželnem gledališču leta 1892. V vseh svojih delih se kaže Benjamin Ipavič ljubeznjivega skladatelja, ki ume bas s svojo preprostostjo seči poslušalcu globoko v srce; mnoge njegove skladbe so zategadelj ponarodele. Benjamin Ipavič kakor tudi njegov nedavno umrli brat Gustav Ipavič ostaneta nepozabna v slovenski glasbeni umetnosti. Pogreb pokojnika se je vršil v Gradcu dne 22. t. m.

Ženaka župan. V Koricsoni na Ogrskem so se izselili vsi moški v Ameriko. Zadnji, ki je zapustil kraj, je bil župan. Ker pa po postavi mora imeti vsaka vas svojega župana, so sklenile doma ostale žene, da izvolijo iz svoje sredine župana. Izvoljena je bila neka 24 letna žena, ki sedaj županuje v občini.

Ograki socialni demokratje so na izvanrednem strankinem zboru sklenili, da organizira stranka

proti pluralni in javni volilni pravici splošno stavko in se nalaga vsem organizacijam, da takoj izvrše vse priprave, da se lahko stavka začne, čim jo stranka proglasi.

Kako ljubijo Poljaki svoj materni jezik. V Nemčiji je prepovedano na javnih shodih se posluževati drugega jezika ko nemškega. S tem je vlada hotela preprečiti vse poljske shode. Toda Poljaki v Bruckhausenu in Essenu so vendar priredili svoje zborovanje, ne da bi se jim bilo treba posluževati v svojih govorih nemškega jezika. Shod so pravilno prijavili, in ko je prišel policijski uradnik, je vstal sklicatelj shoda in napisal s kredo na veliko tablo, da se bodo govori razdelili med udeležence tiskani v letakih. Ko so udeleženci shoda prebrali letake, je predsednik napisal na tablo vsebino resolucij, ki bi se naj sprejele. Te resolucije so bile sprejete. Do tega časa ni nihče spregovoril nobene besede. Nato je predsednik pozval udeležence, naj zapojo poljsko pesem, česar pa policijski uradnik ni pripustil in je shod zaključil. Ta dogodke nam živo priča, kako se tudi proti pruski policijski nasilnosti odločen Poljak še vedno brani. Z nasilstvom se ne da nič doseči.

Velika riba. V Novemgradu v Dalmaciji so ujeli ribo, težko okoli 400 kg. Sama jetra so bila težka 60 kg. Riba je bila dolga 3 1/2 m. Znanstveno ime ribe je: „*Lexanchus griseus*“. Riba spada v vrsto morskih psov. Sedaj se nahaja v Trstu.

Predsednik Roosevelt — časninar. Potrjuje se vest, da postane predsednik Roosevelt po vrnitvi iz Afrike soizdajalec in sodrnik lista „*Quotlook*“, za kar bo dobival letnih 30.000 dolarjev. Kot bivši predsednik ne dobi penzije, čeravno je bil več let na tem mestu. Pri nas pa nosijo ministri komaj par mesecev ministriški frak in že imajo masno penzijo. Za njegovega naslednika je bil letos izvoljen od njega priporočani Taft. Neverjetno hud je bil njegov boj z demokratom Brianom. Ker kandidati ne morejo povsod biti in govoriti, so si izmislili iznajdljivi Amerikanci novo metodo. Zborovanja se vrše lahko povsod. Treba je samo kakega odra, na katerega postavijo podobo kandidata v naravni velikosti. Zraven pa pove potem poseben instrument (gramofon) ves govor kandidata ravno tako, kakor bi govoril sam. Kako prijetno bi bilo to za tiste naše poslance, ki poznajo volilce le pri volitvah.

Koliko si prihranijo Lahi v Švici? Vsako leto pošljejo Lahi 18 milijonov frankov iz Švice svojim domačim v Južno Tirolsko ali Italijo.

Javna zahvala.

Podpisani dr. Josip Kušar, odvetnik v Kranju, se zahvaljujem s tem na rešitvi od smrtni nevarnosti svojega sina predvsem in s toplim izrazom g. Ivana Šmajda, mestnega redarja v Kranju, ki z nevarnostjo lastnega življenja otel človeško življenje. Dalje se zahvaljujem svojima sodrnikoma gg. Maksu Nitschu in Leopoldu Markiču ter vsem drugim, da se je rešitev posrečila. Bodi vsem prizadetim izrečena zahvala, ki prihaja iz srca.

V KRANJU, dne 24. decembra 1908.

Dr. Josip Kušar.

Zahvala.

V proslavo 60 letnice Nj. Veličanstva cesarja priredilo je podpisano učiteljstvo dne 2. decembra t. l. za obe ljudski šoli v Kranju šolsko slavnost z uprizoritvijo E. Adamičeve spevoigre „Slava cesarju“. Dne 3. decembra t. l. so bili vsi šolski otroci izborno pogoščeni, spevoigra pa se je uprizorila za občinstvo sploh še dne 6. in 8. decembra.

Da se je moglo vse to storiti, je v prvi vrsti zasluga slav. krajnega šolskega sveta v Kranju, ki je v ta namen daroval svoto 300 K. Bodi mu za toliko darežljivost izrečena na tem mestu najistrenjša zahvala.

Velika pa je tudi zasluga blagorodne gospe Anice prof. Pirnatove in slav. godbenega kluba „Sloga“ v Kranju, ker sta oba z največjo vneemo in uprav umetniško dovršenostjo sodelovala v glasbenem delu spevoigre in mnogo pripomogla do krasnega vspeha. Tudi njima najsrčnejša zahvala.

Premnogo pa je tudi še drugih prijateljev šole in mladine, ki so pomagali podpisanim na razne načine, deloma tudi z velikimi denarnimi žrtvami, da se smemo v si skupaj ponosno ozirati nazaj v one slavnostne dni. Bodi jim vsem skupaj naše hvaležno priznanje.

V KRANJU, dne 22. decembra 1908.

Učiteljstvo deške in dekliške šole.

Loterijska srečka dne 20. decembra t. l.

Trst 8 27 73 83 54

Izjava.

Podpisani pekovski mojstri uljudno naznanjajo, da so primorani z novim letom radi podražanja moke zvišati cene pekovskimi izdelkom sledeče: Bel kruh kg. 20 kr. ali 40 vin. Črn kruh kg. 18 kr. ali 36 vin. Zemlje: male 6 komadov 10 kr. ali 20 vin. 2 zemlje 4 kr. ali 8 vin. 3 zemlje 5 kr. ali 10 vin. Jože Bučar, Alojzij Soklič, Konrad Čadež, Marija Hafner, Leopold Pikuš, Franc Tepina.

Odkupnina mesto novoletnih voščil 1909, na korist družbi sv. Cirila in Metoda: Bloudek Eliška, Brilli Ana, Bučar Nika, Česen Marija, Crobath Marija, Dolenc Fani, Engelman Marija, Florian Ter., Fajdiga Palmira, Globočnik Marija, Golob Marija, Golob Terezija, Hlebs Franja, Jäger Lud., Jeglič Mar., Jezeršek Marija, Jezeršek Franica, Jugović Franja, Jugović Ana, Kokalj Ivanka, Kocmut Josipina, Keržič Marija, Kušar Marija, Krenner Alojzija, Konc Ter., Korošec Mici, Krenner Leop., Krenner Franja, Krisper Jos., Lampe Mar., Lampret Zora, Levičnik Mar., Likozar Mar., Logar Ivanka, Majdič Matilda, Majdič Marica, Majdič Ivanka, Mally Ida, Mally Ana, Mayr Ana, Mayr Jelica, Mayr Marija, Marenčič Marija, Miklavčič Janja, Matiašič Leop., Nadižar Mici, Omersa Ana, Omersa Ivanka, Omersa Kristina, Pavšlar Helena, Pirc Minka, Pirc Mimi, Pirc Ana, Pezdič Amalija, Pečnik Josipina, Pirnat Anica, Polak Marija, Polc Josipina, Prešinger Terezija, Preve Marija, Puppo Josipina, Rakove Mara, Rant Magda, Rus Ana, Rebolj Mimi, Rebolj Marija, Sajovic Anuša, Sajovic Jeanetta, Sajovic Karla, Savnik Leop., Savnik Anica, Savnik Marija, Savnik Olga, Sinkovec Jerica, Štampihar Ana, Šteska Elza, Suhadolnik Ana, Šumi Marija, Šlamberger Inka, Ullrich Radivojka, Valentič Hermina, Windšar Marija, Zupanc Apol., Zupan Ana.

Odkupnino od novoletnih voščil na korist družbi sv. Cirila in Metoda za l. 1909 so darovali sledeči gospodje: Ažman Matija, Benedik Franc, Bizjak A., Bloudek Boleslav, Bučar Jos., prof., Crobath Fr. star., Crobath Fr. ml., Crobath Mirko, Cvar Josip, Doker Anton, Dolar dr. Simon, Fajdiga I., gimn. ravn., Fock Ignac star., Fock Ignac ml., Fock Makso, Formandl Ant., Geiger Konrad, Globočnik dr. Ed., Herle dr. Vlad., Hlebs Ferd., Holzhaacker Fr., Jagodič Iv., Jakofčič Lud., Kokalj Rud., Komatar Fr., Korošec Ant., Koukolik Iv., Kovačič Iv., Krenner Fran, Krenner Jos., Kušar dr. Jos., Lampret Iv., Likozar Jos., Logar Jos., Luznar Fr., Majdič Ant., Majdič Jos., Majdič Vinko, Masten Ivan, Mayr Mavril, Meden Jos., Mikuš Leopold, Novak Alojz, Omersa Fr. star., Omersa Fr. ml., Orehek Ant., Pavšlar Tomo, Pezdič Ivan, Pirc Alfons, Pirc Ciril, Pirc Ivan, Pirnat Makso, Pirnat Vinko, Pollak Janko, Polak Ferd., Pogačnik Iv., Pučnik Konrad, Pučnik Ad., Puppo Karl, Rakove Ivan, Ravhekar A., Rebolj Lovro, Rooss Rud., Rus Rud., Rus Vilko, Sajovic Janko, Savnik Franc, Savnik dr. Ed., Savnik Karol, Sinkovec Ant. star., Sinkovec Ant. ml., Šlamberger Ant., Štampihar dr. Val., Treo dr. Lud., Valentič Ivan, Windšar Karl, Zupan Anton.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu javljam, da na željo mojih uslužbencev

odpiram trgovino ob sedmi uri zjutraj in jo zapiram ob sedmi uri zvečer.

Z velespoštovanjem

Franc Omersa star.

Trgovina z železnino in mešanim blagom
„MERKUR“ Peter Majdič v Kranju

želi vsem cenjenim odjemalcem
vesele božične praznike in srečno novo leto
 ter se obenem priporoča nadaljni naklonjenosti.

Ponosni Gorenjci in zavedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino? Slovenec podpiraj Slovenca!

Srečno, veselo novo leto 1909

želi vsem cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem, proseč jih i v bodoče enakega zupanja ::

FRANC DOLENZ
KLANJ.

Pristno domače kuhano žganje

se prodaja sedaj pod ceno, n. pr.

Tropinovec	Liter	kron	2.20
Slivovka			2.40
Stari borovničevac			3.—
Rožmarinovo žganje			4.—
Konjak			5.—

Za pristnost se jamči.

I. Ručigaj v Kranju

(gostilna «pri zlati ribi».)

3-1

Ustna voda

„KALODIN“

Lekarna, Kranj.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Pigočca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.)
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo :: že nad 15 milijonov kron. :: !!

Rezervni zaklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.
Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-5

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice prugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Zobozdravniški atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 344 52-16

je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

vsaki dan in tudi v nedeljo.

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, silke v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špejaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špejaliteta v ne-vestnih balah. Veliki prostori, prtilično in v l. nadstropju.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 glid.

30 126-66

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Večja kmetija

z dobro ohranjenim poslopiem, s 5 sobami, kuhinjo, 2 prostornima kletema in poleg še gospodarsko poslopje s kuhinjo za prašiče, kletje in jedilno sbrambo. Prašični hlev za 25 do 30 prašičev, goveji hlev za 15 govedov in 2 konja, oboje obokano in obsežen pod. Travniki, gozdovi, dobra polja, lep sadni in sočivni vrt, se radi rodbinskih razmer

ceno prodaja.

Pisma pod

Anton Gradischnig, Celovec (poste restante).

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad

185.000 kron

Posebni rezervni zaklad

3.300 kron. 26-26

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4,497.000 kron, posojil na zemljišča 2,725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem in z vso svoje davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Stanovanje

z dvema ali tremi sobami
in kuhinjo se takoj odda

pri
gosp. IVANU POTOČNIKU V KRANJU 171.

Usojam se sl. občinstvu uljudno naznaniti, da
sem otvoril v Tržiču števil. 112

kavarno

ki je opremljena z vsemi udobnostmi. Cenjenim
gostom je na razpolago modern biljard in različne
druge igre, kakor tudi raznovrstni časopisi. Toči se
samo pristne pijače najboljših kakovosti in cene.

V isti hiši se nabaja tudi

slaščičarna

kjer se dobe vsi v to stroko spadajoči predmeti.
Velika izber za božič in novo leto. Dobi se vedno
najfinejše torte, pecivo, bonboni, bonbonijere i. t. d.
Naročila hitro in ceno.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

E. Brandt.

Steckenpferd
lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Meblirana soba

za enega ali dva gospoda je za oddati.

Kje? pove upravništvo «Gorenjca». 3-13

„Prešernov hram“ v KRANJU

je nanovo prenovljen in se priporoča slavnemu
p. n. občinstvu v mestu in okolici.

Toči se izborni cviček, kakor tudi druga
pristna vina. 5

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 327 52-21

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La
Savoie, La Lorraine in La Touraine iz
Havre v Newyork. Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila
daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajška c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Spre-
jemam naročila za vse vrste betonskih iz-
delkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino
in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d.
Izdelujem tudi žitne ograje s cementnimi stojali
ali verejami. 385 8

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Slovenci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!

Dvoje stanovanj

se takoj odda.

Povpraša se pri tvrdki R. & E. Rooss v Kranju.

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreznost, želodčna
bol, slabosti, nerednosti prebavljanja, glavoboli i. t. d.
Gotova odpomoč pri i temu so

Kaiserjeve karamele

zdravniško preizkušene!

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče
sredstvo. 376 12-10

Zavoj po 20 in 40 vin. v:

lekarni v Tržiču.

Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu!!

Nova narodna trgovina pri sv. Cirilu in Metodu

na debelo in drobno

ŠTIGLIC & ŠMIT

v Radovljici, na Glavnem trgu (sraven cerkve) :: Podružnica v Predtrgu.

Priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnega špecerijskega blaga, kakor: riž,
vedno svežo kavo, najboljšo moko iz Majdičevega mlina, zelo fini ruski čaj in
rum, različne barve, razne vrste žganja, kakor: slivovko, tropinovec, Flo-
rian, Triglav ter pravo Ciril Metodovo in Zvezdno kavino primes.
Dalje imava v zalogi različno železnino za kovače, ključavničarje, kleparje i. t. d.

Kupovala bova proti gotovini ali v zamenjavo z blagom vse vrste deželnih
pridelkov, kakor: orehe, fišol, oves, suhe gobe i. t. d. vedno po najvišjih
dnevnik cenah. — Ker kupujeva izključno le od prvih in največjih tvrdk, sva v
prijetnem položaju naše cenj. odjemalce z le preizkušenim dobrim blagom najceneje
postreči. Blagovolite se prepričati!

Za mnogobrojni obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

52-5

Štiglic & Šmit.

Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu!!

Istrsko vino

lastnega pridelka, pristno naravno, prve vrste
moškati :: belo vino :: teran
rožno vino

Tropinovec

lastnega pridelka, zajamčeno pristni iz samih
čistih jagodovih vinskih tropin brez pecljev

50 odstotni

382 10-9

dobiva se po prav ugodnih cenah na veleposredstvu vinogradov

Vzorci zastoj | Rocco Ferlan v Rovinju (Istra) | in prosto
poštuline!

Krasna božična in novoletna darila!

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

galanterijska, norimberška in modna trgovina

priporoča

svojo veliko zalogo ravno došlih primernih daril, kakor parne stroje, motorje, lokomotive,
parne železnice, parnike, avtomobile, železnice na pero, plavalne čolne, mehanične
in magnetične podobe, najnovejše godbene volke, gugalnice, razne družabne igre, halma,
croquete, šah, domine, tombole tivoli i. t. d.

Velika izbira punčk tudi z godbo. :: Najfinejše drsalke „Eisblume“.

Nadalje krasne albume za slike in razglednike, spominske knjige, denarnice,
vaze, papirne kasete, kadilne garniture, garniture za svalčice, lasne garniture i. t. d.
Največja izbira lišpa za drevesce in svečic, božičnih in novoletnih razglednic, pratik,
koledarjev ter jasilic. 52-38

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

314 52-24

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

po leg lekarni.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.

Priznano izborni blago.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

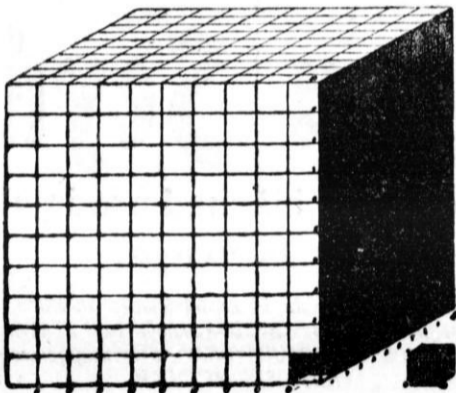

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 41

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 283 62-47

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K., po pošti 20 vlm. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vlm.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pratane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vlm. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebnosti

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne bodite takimi, ki urarje niti isčete niso. 17-42

Kranjot k Krajncu!

20/IX
1908

AMOR

najfinejše pe-
civo za čaj.

Mnogo drugih različnih specialitet, rib, konserv, čaja, ruma i. t. d.

Zdravko Krajnc, Kranj
trgovina z delikatesami.

SVOJI K SVOJIM!

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljé za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5
priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, biževij, irigatorjev, aparatov za mrlje in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-40 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.
Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-75

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hrupavosti, katara, zastizenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 375 24-9

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.

Zavoj po 20 in 40 vlm. — Doza za 80 vlm.

Dobiva se v: Lekarni v Trzinu.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko inštitucija.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-57

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

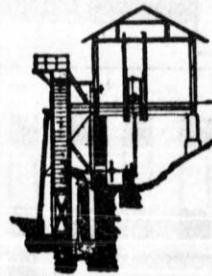
Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies

422-46

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje vz obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinaki motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega koledvora
je vsak dan

313 23

celo noč odprta.

Priporoča se najljubneje p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevo Miholč.

Svoji k svojim! 256 52-41

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vlm. liter; potem s plenzjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-
skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrsko države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebno, hipotečno ali realno isčete

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Moller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-11

Telefon interurban 46-31.

:: Trgovina ::
s špecerijskim
:: blagom. ::

Trgovina z moko
:: in deželnimi ::
pridelki.

A. ŠARABON

LJUBLJANA

priporoča svojo novourejeno

LJUBLJANA

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

5-2

Velika pražarna
za kavo, mlin za
:: dišave ::
z električnim obratom.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinjev in
sliv za
:: žganjekuho. ::

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-98

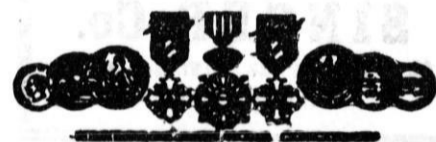
Od c. kr. namestništva oblastveno
dovoljeni urad za revizijo in reklama-
cijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna
za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh to-
vornih listin proti 30% deležu najdenih
diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franko
vaše tovarne listine letošnjega leta in v
treh dneh dobite poročilo o rezultatu
revizije. 391 52-7

Franco Omersa v Kranju prodaja
domače bukovo ogije, vilte kotle
Maria Zell, petrolej Standard
White portland cement. 389 13

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z all
brez nebn plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRVVALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 111-80

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezeryna zaklada
iznaša:

K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

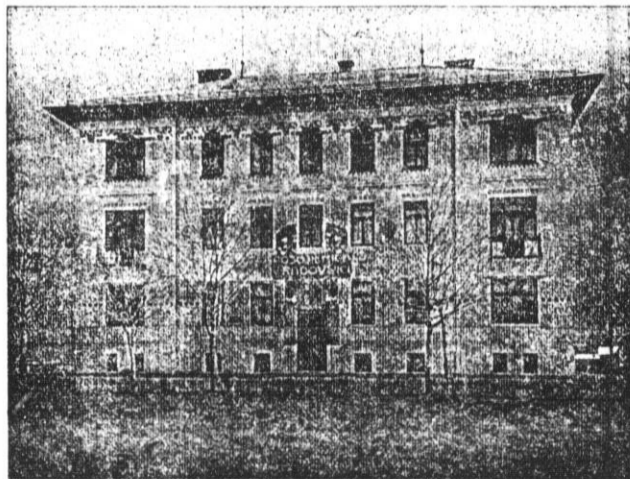
Denarni promet
v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Uradije se v centrali
in v podružnici
vsak dan
od 8. do 12. ure dop.
in
od 2. do 6. ure pop.
izvemši nedelje pop.
Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-69